

PATOLOGIK ANATOMIYA BO'LIMLARIDA NAMLIK KO'RSATKICHLARINI GIGIYENIK BAHOLASH

Maxmanazarov G'afur Axnazarovich

Alfraganus universiteti assistenti

Annatsiya: Patologik anatomiya hodimlarining ish jarayonini o'rganishda organizmga ta'sir ko'rsatuvchi mikroiklim omillarining o'ziga xos xususiyatlari katta ahamiyatga ega. Patologik anatomiya hodimlarining ish jarayonini o'ziga xos tuzilishi, turli ish jarayonlarida namlikning ta'siri, asboblari konstruksiyalarining noqulayligi, kimyoviy preparat materiallarining nomukammalligi keltirib chiqargan noqulay omillar aniqlandi.

Kalit so'zlar: Patologik anatomiya, ish jarayoni, namlik, mikroiklim omillari, xonalaridagi mehnat jarayoni, Sanitariya epidemiologiya osoyishtaligi.

Muammoning dolzarbligi: Hozirgi vaqtda Tibbiyot sohalari ichida Patologik-anatomiya xizmat ko'rsatish hajmi, texnik jihozlanish darajasi(tibbiyot muassasalaridagi yangi va zamonaviy shuningdek, yuqori sifatli asboblari, eng yangi texnika va texnologiyalar)bo'yicha bir-biridan farq qiluvchi ushbu profildagi davlat muassasalar mavjud.

O'zbekiston Respublikasida amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar yangi turdagi va zamonaviy tibbiyot muassasalarining zamonaviy jihozlari paydo bo'lishiga olib keldi.

Hozirgi kunda zamonaviy mehnat sharoitini tashkil etishning yangi shakllari munosabati bilan murdalar bilan ishlaganlar (tibbiyot hodimlari vrachlar xamshiralari feldsherlar va kichik tibbiyot xodimlari) sog'lig'ining xavf omillari va holati to'g'risidagi gigiyenik ma'lumotlar kam va to'liq emas, bu esa tadqiqotning dolzarbligini belgiladi.

Tadqiqot maqsadi. Samarqand shahri va tumanlarida Patologik anatomiya hodimlarining ish jarayonida mikroiklim omillaridan namlikning ish jarayonida ta'siri o'rganish va profilaktik choralar ishlab chiqish. Nisbiy namlikning fazlga bog'liq o'zgarishi natijasida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan salbiy omillarni bartaraf etishdir.

Materiallar va usullar. Samarqand shahri va tumanlarida Patologik anatomiya hodimlarining (shifokorlar, o'rta va kichik tibbiyot xodimi) ish jarayonidagi ta'sir qiluvchi mikroiklim omillaridan namlikni baholanadi. Samarqand shahri va tumanlarida Patologik anatomiya hodimlarining ish joylardagi organizmga ta'sir qiluvchi namlikni gigiyenik baholash.

Anketa-so'rovnoma va Mikroiklimni aniqlash (Samarqand shahar Sanitariya epidemiologiya osoyishtaligi va jamoat salomatlig bo'limi Sanitariya va gigiyena laboratoriya) meteometrapparatidan foydalangan holatda o'tkazildi.

Kuzatiladigan guruh sifatida Samarqand viloyat Patologik anatomiya hodimlarining (shifokorlar, o'rta va kichik tibbiyot xodimi) ish jarayonida davlat muassasalari ishlovchi ularning hamkasblari olindi. Tadqiqot birinchi navbatda anketa-so'rovnoma asosida ish joyida o'tkazildi.

Tekshiriladigan Patologik anatomiya soni 59 nafarni tashkil etdi. Shakllangan guruhlar yoshi, jinsi, mehnat faoliyati va somatik holati bo'yicha turli xil edi. Tibbiyot xodimlarini tekshirish ish boshlanishi kunning boshida va oxirida o'tkazildi. Murdalar bilan ishlovchilar ishining og'irligi va zo'riqish mavjudligi nuqtai nazaridan baholash uchun mehnatni tashkil etishning ikkita variantini hisobga olgan holda ish vaqtining aniq yuklama kuzatuv amalga oshirildi. Bunda odatdagi odatdagi faoliyat uchun faslga bog'liq holatda ta'siri o'rganildi., xususan: tibbiy va diagnostik tekshiruvlar, tibbiy hujjatlarni rasmiylashtirish, xonadagi yurishlar, tik xolatda laboratoriya uchun analiz olish, ishlab chiqarishda mikroiklimning organizmga ta'siri o'rganildi va 59 ta xronometrik surovnomalar tahlil qilindi.

Meteometr asbobi yordamida atmosfera nisbiy namligi aniqlandi. O'rtacha qiymatlar o'rtasidagi farqning ishonchliligini aniqlash uchun Davolash profilaktika

muassasalarning bo'limlaridagi nisbiy namlikning me'yorlari qiymatlaridan foydalanildi va korrelyasion tahlil o'tkazildi. Tadqiqot natijalari va ularning muhokamasi Statistik tadqiqotlar natijalarini tahlil qilish muassasalarning vrach ekspertlarida guruhida temperatura ta'siri aqliy ish qobiliyatining pasayishiga, organizmning periferik qismida charchash yuzaga kelishini aniqlashga imkon berdi, bu ishlar kun davomidagi ish yuklamasiga moslashishning qiyinligini ko'rsatadi.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, tekshirilganlarda ish kun oxirida murdalar bilar ishlovchi shifokorlaridagi faslga bog'liq holda o'z- ish joylarida nisbiy namligi o'zgarishi hisobiga ish bardavomligi tibbiyot hodimlari orasida testni bajarishga sarflaydigan vaqt ko'rsatkichiga nisbatan ancha yuqori darajada namoyon bo'lishi aniqlandi (mos ravishda 61.7 ± 1.8 va 30.2 ± 1.15) ($r < 0.05$). Sud-tibbiyot ekspertizasi va patalogik anatomiya hodimlari boshqa hodimlar bilan solishtirilganda sonlarni sezilarli darajada kamroq, ya'ni kun boshida mos ravishda 61.7 ± 1.8 va 30.2 ± 1.15 kun oxirida mos ravishda 57.7 ± 2.11 va 29.2 ± 0.11 honalarda sezilarli ravishda nisbiy namlik farq qildi.

Ish kunning oxiriga kelib, 3 ta solishtirilayotgan tibbiyot hodimlarining o'rtasida guruhida mehnat faoliyatining pasayishini oddiy hisoblash operatsiyasi misolida aniqlandi, so'rovnomaga o'tkazilganda Sud-tibbiyot hodimlari o'rtasida guruhlar ish xajmi ko'rsatkichi kunning boshida normal bo'lib, uning boshida ham sezilarli darajada yomon bo'ldi (mos ravishda 58.3 ± 1.9 va 31.7 ± 1.1). Ko'ruv funksional holativ a eshitish ham ancha farqlandi.

Tibbiyot hodimlari orasida guruhida yomonroq bo'ldi, u meteometr tahlil xar bir xonaning besh nuqtasidan olingan taxlil jarayoni o'tkazilganda ish kunning oxiriga kelib, zarbalar tempining 87.3 ± 5.8 dan 6.8 ± 0.3 gacha sezilarli darajada o'zgarishi bilan tasdiqlanadi ($r < 0.07$)

Ish kun oxirida Patalogik anatomiya hodimlari faoliyatida kuchli charchaq va qish faslida kuchli nisbiy namlik ko'tarilishi hisobiga xona ichida xam organizm uchun sovuq sirash holatlari yaqqol namoyon buldi. Bu holat o'rta tibbiyot hodimlari

hamkasblariga solishtirganda yaqqol kuzatildi, ammo ishonarli meteometrda yaqqol aniqlanndi.

Ish kun davomida dinamometriyaning sezilarli darajada pasayishi, bizning fikrimizcha, katta fiziologik xarajatlarni talab qiladigan eskirgan, ergonomik bo'lmagan asbob-uskunalar bilan ishlash natijasida murdalar bilan ishlovchi hodimlarining yaqqol charchashini isbotlaydi.

So'rovnoma usulidan foydalangan holda patalogik anatomiya Sud-tibbiyot hodimlari salomatlik holatini sub'ektiv baholashda tibbiyot hodimlari o'zlarining sog'liqlari bo'yicha bildirgan shikoyatlari orasida nevrotik buzilishlar, havo haroratini fasllarda xam katta farqlanishi, ovqat hazm qilish tizimi, qon aylanish tizimi, tayanch-harakat tizimi va biriktiruvchi to'qima, sezgi organlarining patologiyalari mavjudligidan dalolat beruvchi shikoyatlar ustunlik qilishi aniqlandi. Biroq, ushbu shikoyatlarni sub'ektiv ravishda qayd etgan tibbiyot hodimlarining ulushi urta tibbiyot hodimlarining kichik tibbiyot hodimlari guruhida yuqori bo'ldi.

Shu soha hodimlari vrachlari orasida temperatura ta'siri organizmda ayniqsa murda va preparatlar bilan ishlovchi o'rta tibbiyot hodimlari guruhida (mos ravishda 77.8% va 88.1% va 79.4%) bo'ldi. Sud tibbiyoti tibbiyot hodimlari orasida sog'lig'ini "yomon" deb baholanganlar soni 17.6%ni, kichik tibbiyot hodimlarida esa 20,0% ini tashkil etdi.

Xulosa. Samarqand viloyat Patologik anatomiya hodimlarining ish jarayonida mikroiklim omillaridan haroratning ish jarayonida ta'sirida profilaktik choralar ishlab chiqilsin.

Vrachlar va urta tibbiyot hodimlari va kichik tibbiyot xodimlari o'rtasida ish hajmlarini parametrlarini, ularning ish yuklamasi dinamikasidagi funksional holatini qiyosiy tahlil qilish shuni ko'rsatdiki vrachlarning ishi o'rta va kichik tibbiyot hodimlarining ishiga nisbatan kamroq xavf tug'diradi. Zamonaviy nisbiy namlikni nazorat qilish va ta'minlash tizimini joriy qilish va tizimiga o'tish. Karidorlarni xam markaziy namlikni ta'minlash tizimidan ta'minlash.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Amirov N.X., Berxeeva Z.M, Garipova R.V. Osenka professionalnogo riska narusheniy zdorovya u medisinskix rabotnikov po rezultatam periodicheskogo medisinskogo osmotra // Vestnik sovremennoy klinicheskoy medisini. - 2014. - T. 7. № 2. - S. 10-14.
2. Arefev M. L. Endoskopicheskie metodi issledovaniya v tanatologicheskoy praktike // Sudebnaya medicina. - 2017. - T. 3. № 2. - S. 24.
3. Babaev, A. B. Sanitarno-gigienicheskaya xarakteristika usloviy truda vrachey sudebno-medisinskoy ekspertizi v Respublike Tadjikistan / A. B. Babaev, S. X. Fozilova // Vestnik Avisenni. – 2013. – № 2(55). – S. 134-138.
4. Badamshina, G. G. Aktualnie voprosi osenki usloviy truda medisinskix rabotnikov po urovnyu biologicheskogo faktora / G. G. Badamshina, V. B. Ziatdinov, L. M. Fatxutdinova // Medicina truda i promishlennaya ekologiya. – 2019. – T. 59. – № 9. – S. 551.
5. Bektasova M.V., Kapsov V.A., Sheparev A.A. Sosialno-gigienicheskoe issledovanie zabolevaemosti, obraza jizni, usloviy truda medisinskogo personala lechebnix uchrejdeniy na primere Primorskogo kraya // Put nauki. - 2014. - № 6. - С. 109-111.
6. Bogovskaya, E. A. K voprosu o preduprezhdenii vzniknoveniya professionalnix zabolevaniy u lis, uchastvuyushix v organizasii i proizvodstve sudebno-medisinskix ekspertiz / E. A. Bogovskaya // Sudebnaya medicina. – 2019. – T. 5. – № S1. – S. 26-27.
7. Vladimirov A. V. Osobennosti tuberkuleznoy epidemii sredi medisinskix rabotnikov, osushestvlyayushix prozektorskuyu deyatelnost, v Xanti-Mansiyskom avtonomnom okruge - Yugre / A. V. Vladimirov, E. A. Revyakin, Yu. A. Shkarpetkin, L. L. Tarasenko // Vestnik SurGU. Medicina. – 2018. – № 4(38). – S. 52-55.
8. Vlasov, A. Yu. Trupnie yavleniya ("Jizn trupa"): chast II / A. Yu. Vlasov // Izvestiya visshix uchebnix zavedeniy. Uralskiy region. – 2018. – № 3. – S. 128-149.

9. Vorobeva, A. G. Professionalnie zabolevaniya medisinskix rabotnikov ot vozdeystviya fizicheskix faktorov, a takje zabolevaniya toksiko-ximicheskoy etiologii / A. G. Vorobeva, E. V. Lyamzina // Molodejnyy innovacionnyy vestnik. – 2018. – T. 7. – № S1. – S. 339-340.
10. Gatiyatullina, L. L. Faktori, vliyayushie na zdorove medisinskix rabotnikov / L. L. Gatiyatullina // Kazanskiy medisinskiy jurnal. – 2016. – T. 97. – № 3. – S. 426-431.
11. Gumerov, T. Yu. Razrabotka funktsionalnogo produkta dlya pitaniya lis, rabotayushix vo vrednix usloviyax truda / T. Yu. Gumerov, A. R. Usmanova // Pischevie sistemi. – 2021. – T. 4. – № 3S. – S. 61-66.
12. Maxmanazarov G‘.A., O‘ZBEKISTONDA SIL KASALLIGINING EPIDEMIOLOGIK XUSUSIYATLARI/“KLINIK VA PROFILAKTIK TIBBIYOT JURNALI” 2022 44-48
13. Maxmanazarov G‘ofir Axnazarovich., QANDOLAT MAHSULOTLARINING ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDA ISHLAB CHIQRISHNI TASHKILLASHTIRISH/Vol. 1 No. 7 (2023): INTERNATIONAL JOURNAL OF RECENTLY SCIENTIFIC RESEARCHER'S THEORY 2023 58-61
<https://uzresearchers.com/index.php/ijrs/issue/view/30>
14. Aminov Z.Z. , Naimova Z.S., Gapparova G.N., Kurbonov X.R. , Maxmanazarov G.A. VLIYANIE VIBROSOV AMMOFOSNOGO PROIZVODSTVA NA SOSTOYANIE ZDOROVYA DETEY I PODROSTKOV/ «Nauki o zdorove» 2019 57-61 <https://cyberleninka.ru/journal/n/academy>